
Kyrkomötet

Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2011:3

Förändrad församlings- och stiftsavgift

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2011:13 om förändrad församlings- och stiftsavgift. Utskottet delar motionärernas uppfattning att Svenska kyrkan står inför stora ekonomiska utmaningar. Utskottet anser emellertid att det är olämpligt att initiera en utredning i en så central fråga som kyrkoavgiften innan kyrkomötet har behandlat de övergripande strukturfrågorna. Utskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2011:13.

Motionens förslag

Motion 2011:13 av Maria Johansson-Berg och Irene Gustafsson, Förändrad församlings- och stiftsavgift

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning om förändrad församlings- och stiftsavgift för att möta medlemsutvecklingen.

Bakgrund

De grundläggande bestämmelserna om kyrkoavgiften finns i:

7–8 §§ i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan där det framgår att den som tillhör Svenska kyrkan ska betala kyrkoavgift och vem som beslutar om avgiften, 16 § i lagen (1998:1593) om trossamfund som innehåller bestämmelser om den statliga uppbördshjälpen,

4 § i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund där det framgår hur avgiften beräknas och

42 kap. 1–5 §§ i kyrkoordningen.

Kyrkomötet har behandlat ett antal olika frågeställningar kopplade till kyrkoavgiften. De mest framträdande frågorna har varit golv respektive tak för kyrkoavgiften, återbetalning av kyrkoavgiften vid utträde och olika typer av avgiftsrelaterade frågor kopplade till utlandsförsamlingarna. I Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2008:7, *Möjlighet till befrielse från kyrkoavgift*, redovisades kort resultaten av kyrkostyrelsens utredningar rörande frågan om golv och tak för kyrkoavgiften. I utskottets betänkande 2009:5, *Kyrkoavgift och avdragsrätt för gåvor*, finns en kort sammanställning av kyrkomötets behandling av avgiftsfrågor sedan år 2000.

Även frågan om fri församlingstillhörighet har anknytning till kyrkoavgiften. En sammanställning av frågans behandling i kyrkomötet finns i Organisationsutskottets betänkande 2009:3, *Församlingstillhörighet*.

Benämningen kyrkoavgift och skillnaden mellan skatt och avgift behandlades i Kyrkoberedningens betänkande *Staten och trossamfunden* (SOU 1994:42 s. 78 ff.) och i efterföljande regeringspropositioner.

Även mer generella frågor om kyrkans finansiering har varit uppe för behandling i kyrkomötet på senare år. Mot bakgrund av att Skatteverket i en artikel på DN Debatt i mars 2006 framfört att de inte önskar ta upp kyrkoavgiften via skattsedeln, ställde Anna-Sara Walldén vid 2007 års kyrkomöte en fråga till kyrkostyrelsen om beredskap för hur kyrkoavgiften skulle kunna utformas om Skatteverket inte längre bistår med insamling av kyrkoavgiften via skattsedeln. Kyrkostyrelsen konstaterade i sitt svar att frågan om Skatteverkets ansvar för uppbörden av kyrkoavgiften är en central del av den överenskommelse som finns mellan kyrkan och staten.

Vid 2010 års kyrkomöte behandlades motion 2010:41. Motionens rubrik var *Hur ska Svenska kyrkans verksamhet finansieras?* Motionärerna föreslog

Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att snarast tillsätta en utredning med uppdrag att behandla frågor om kyrkans framtida finansiering, bland dem kyrkoavgiftsfrågor och frågor om utjämningsystem.

I motionen berördes även begreppet avgift. Ekonomi- och egendomsutskottet förordade i sitt betänkande 2010:6 att motionen skulle avslås. Motivet till avslagsförslaget, som även blev kyrkomötets beslut, var dels att frågan redan hade behandlats vid ett flertal tillfällen, dels att en sådan utredning inte bör initieras förrän Strukturutredningen är färdigbehandlad.

Utjämningsystemet

Kyrkoavgiften är grunden för finansieringen av kyrkans verksamhet. En fråga som är intimt förknippad med kyrkoavgiften är det inomkyrkliga utjämningsystemet vars uppgift bl.a. är att omfördela kyrkoavgiftsmedel mellan olika församlingar. Bestämmelser om utjämningsystemet finns i 44 kap. kyrkoordningen.

I Ekonomi- och egendomsutskottets betänkande 2010:6 finns en beskrivning av de beslut som ligger bakom nuvarande utjämningsystem. I samma betänkande anförde utskottet, med anledning av motion 2010:41, att det finns anledning att se över utjämningsystemet efter att Strukturutredningen är färdigbehandlad.

Kyrkostyrelsen anger i sin skrivelse KsSkr 2011:1 *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2012–2014* att

Det är nödvändigt med en utredning av det generella utjämningsystemet och en översyn av stiftsbidragen. Därför kommer kyrkostyrelsen att under perioden ta initiativ till en sådan utredning och översyn.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2011:13.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att Svenska kyrkan står inför stora ekonomiska utmaningar. Kyrkoavgiftens konstruktion är således av central betydelse för Svenska kyrkans finansiering.

Frågan om hur kyrkans verksamhet ska finansieras kan emellertid inte analyseras utan att samtidigt beakta kyrkans organisation. Här kan noteras att Strukturutredningen bl.a. har lagt ett förslag som innebär att förvaltningen av alla kyrkobyggnader ska överföras från församling till stift. Om en sådan förändring genomförs kommer såväl församlingarnas som stiftens ekonomiska förutsättningar

att påverkas. Rollfördelningen mellan församlingar och stift, och därmed även frågan om vem som ska bära kostnaderna för olika verksamheter, måste klarläggas för att en sådan utredning som motionärerna efterfrågar ska vara meningsfull.

Sammantaget innebär detta att utskottet anser det vara olämpligt att initiera en utredning i en så central fråga som kyrkoavgiften innan kyrkomötet har behandlat de övergripande strukturfrågorna. Mot bakgrund av ovanstående föreslår utskottet att motionen bör avslås.

Uppsala den 28 september 2011

På Ekonomi- och egendomsutskottets vägnar

Gusten Rolandsson, ordförande

Anders Granberg, sekreterare

Beslutande: Gusten Rolandsson, ordförande, Ingrid Karlsson, Sigvard Olsson, Gun Eriksson, Tommy Eriksson, Mats Johansson Flygg, Marcus Bernhardsson, Margareta Nisser-Larsson, Jan G Nilsson, Sten Persson, Gerd Gullberg Johnson, Peter Bernövall, Gunvor Torstensson, Birgit Friggebo och Claes Björndahl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Titti Ådén, Magnus Nilsson, Linn Berglin, Svante Erlandsson, Carina Håkansson, Åke Löfstrand, Ragnhild Bertius, Gunnar Pettersson, Jan Friheden, Dan Sarkar och Markus Nordenmark.

Biskop Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.